

REGINA PIECHOTA **(12 STYCZNIA 1929 – 4 CZERWCA 2020)**

Urodziła się w Ossolinie w powiecie węgrowskim w województwie warszawskim. Pochodziła z chłopskiej rodziny Stanisława i Józefy Ciachów, miała dwóch braci: Mariana i Zygmunta. W 1942 r. ukończyła szkołę powszechną, a następnie kontynuowała edukację na tajnych kompletach gimnazjalnych. W 1947 r. otrzymała świadectwo dojrzałości w Państwowym Gimnazjum w Mrozach. W roku akademickim 1948/1949 rozpoczęła studia z zakresu historii gospodarczej na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Studia ukończyła w 1952 r., uzyskując tytuł magistra filozofii w zakresie historii na podstawie pracy „Położenie włościan w powiecie sieradzkim w połowie XIX wieku” napisanej pod kierunkiem prof. dra Stanisława Arnolda. Podczas studiów uczęszczała również na wykłady i seminaria z archiwistyki i bibliotekoznawstwa. W 1961 r. ukończyła kurs dla dokumentalistów organizujących ośrodki dokumentacji naukowej, a następnie, w latach 1967–1968, kurs doskonalący w zakresie informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej w Centralnym Instytucie Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie. Przygotowywała rozprawę doktorską pt. „Rola i miejsce archiwów w krajowym systemie informacji” pod kierunkiem doc. dra Stanisława Rosina, jednak nie uzyskała stopnia doktora.

Regina Piechota pracę zawodową rozpoczęła wcześniej, po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w 1947 r., w Starostwie Powiatowym w Mińsku Mazowieckim. Następnie, od 1949 r., pracowała w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. W 1951 r. zaczęła pracę w bibliotece Akademii Wojskowo-Politycznej w Warszawie.

Od 16 kwietnia 1952 r. była zatrudniona w Dziale Organizacji i Nadzoru nad Archiwami Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych (dalej: NDAP). W NDAP przepracowała 32 lata, aż do przejścia na emeryturę. W 1952 r. ukończyła kurs archiwistyki I stopnia, a w 1953 r. odbywała praktykę archiwalną w Archiwum Akt Nowych pod kierunkiem ówczesnego dyrektora archiwum doc. Zygmunta Kolankowskiego. Dnia 1 lipca 1957 r. została awansowana na

starszego radcę i powierzono jej funkcję kierownika biblioteki. Od 1 kwietnia 1964 r. pełniła funkcję starszego asystenta naukowo-badawczego oraz kierownika Działu Bibliotecznego, a od 1 stycznia 1970 adiunkta naukowo-badawczego w Biurze Prac Naukowych. Biblioteką w NDAP kierowała do 1 sierpnia 1977 r., kiedy to przeniesiono ją do Ośrodka Informacji Archiwalnej. Od 1 stycznia do 15 lipca 1980 r. była p.o. dyrektor Ośrodka Informacji Archiwalnej, a od 1 października tego roku została kierowniczką Działu Ewidencji i Informacji Ośrodka. Od 1 marca do 15 kwietnia 1982 r. pełniła funkcję dyrektora Centralnego Ośrodka Informacji Archiwalnej, a od 16 kwietnia tego roku – zastępcy dyrektora. Od 1 października 1982 r. do 31 grudnia 1984 r. ponownie objęła stanowisko adiunkta naukowo-badawczego. 1 stycznia 1985 r. przeszła na emeryturę.

Przełożeni podkreślali jej obowiązkowość i dokładność w pracy. W opinii współpracowników wykazywała dużą samodzielność, nie uchylała się od wykonywania prac wychodzących poza zakres jej obowiązków. Szybko przyswajała sobie informacje, posiadała analityczny umysł i przejawiała inicjatywę w podejmowaniu prac badawczych.

Podczas pracy w NDAP kierowała pracami bibliograficznymi wszystkich podległych jednostek, zajmowała się gromadzeniem księgozbioru w bibliotece NDAP oraz sprawowała nadzór nad bibliotekami archiwów państwowych. Dzięki temu zorientowana była na bieżąco w aktualnym stanie publikowanego dorobku archiwistów. Zapamiętana została wśród stosów fiszek, na których ręcznie zapisywała opisy bibliograficzne publikacji. Cierpliwie i z wielką dokładnością gromadziła i przetwarzała te dane, które zostały wykorzystane w wydawnictwach bibliograficznych. Czasem nazywano ją z tego powodu „Estreicherem polskiej archiwistyki”. Była konsultantem do spraw biblioteczných oraz pełniła funkcję wizytatora. Prowadziła prace badawcze z zakresu ewidencji państwowego zasobu archiwalnego, związane z centralną kartoteką zespołów, indeksem rzeczowym oraz opracowywaniem informacji tematycznych. Koordynowała i prowadziła nadzór nad sporządzaniem pomocy ewidencyjno-informacyjnych w archiwach państwowych. Zajmowała się również popularyzacją archiwaliów i bibliografią archiwistyki. Wchodziła w skład komitetu redakcyjnego bibliografii archiwistyki kierowanego przez prof. Andrzeja Tomczaka. Angażowała się w organizację kolejnych edycji Tygodnia Archiwów: w 1968 r. (III Tydzień), 1972–1973 r. (IV Tydzień) oraz w 1980 r. (V Tydzień). Zajmowała się opracowaniem zasad udostępniania materiałów archiwalnych i opracowaniem wytycznych w sprawie ewidencji mikrofilmów.

R. Piechota brała udział w pracach kierowanego przez prof. Stanisława Nawrockiego zespołu badawczego „Informatyka i archiwa”, którego głównym zadaniem było unowocześnienie pomocy ewidencyjno-informacyjnych w archiwach do celów ich przetwarzania elektronicznego. Współpracowała przy publikowaniu kolejnych edycji „Biuletynu” wydawanego przez wspomniany zespół. W związku z udziałem w zespole prowadziła badania związane z nowoczesnym

sporządzaniem pomocy archiwalnych, ze szczególnym naciskiem na indeksowanie za pomocą słów kluczowych; dzięki niej powstały wytyczne indeksowania materiałów archiwalnych. Brała również udział w pracach Centralnej Komisji Zakupu Archiwaliów.

Uczestniczyła w wyjazdach zagranicznych do Czechosłowacji i na Węgry. Przygotowała referat na temat odbudowy archiwów polskich po II wojnie światowej na seminarium z udziałem archiwistów z krajów rozwijających się, które odbyło się w Moskwie w 1972 r.

Prace badawcze R. Piechoty zaowocowały licznymi publikacjami, w większości z zakresu bibliografii i źródłoznawstwa. Podczas praktyki w Archiwum Akt Nowych inwentaryzowała akta Urzędu Archiwów (Archiwamt) z lat 1939–1944 oraz opracowała do nich indeks rzeczowy. Brała udział w opracowaniu *Katalogu inwentarzy dóbr ziemskich XVI–XVIII w. sporządzonego na podstawie akt grodzkich i ziemskich* pod red. Wandy Maciejewskiej (Warszawa 1959). Przygotowała dwa zeszyty *Katalogu zagranicznych przewodników i inwentarzy archiwalnych przechowywanych w Bibliotece Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych* (z. 1 we współautorstwie z Grażyną Ziółkowską, Warszawa 1968; z. 2, Warszawa 1974). We współpracy z Elżbietą Motas opublikowała tom 2 *Katalogu inwentarzy archiwalnych* (Warszawa–Łódź 1977). Przygotowała publikację *Archiwa Państwowe w Polsce. Informator* (Warszawa–Łódź 1979). Opracowała, we współpracy z Edytą Dembińską i Grzegorzem Wojciechowskim, przewodnik *Miasta polskie. Dokumentacja archiwalna* (wstęp i red. nauk. T. Walichnowski, wstęp ustrojowy I. Radtke, Warszawa–Łódź 1981). Razem z Janem Pakulskim i Bohdanem Ryszewskim wydała drukiem *Bibliografię archiwistyki polskiej do roku 1970* (Warszawa–Łódź 1984). Opracowała materiały kwerendy dotyczące *balcaników* w polskich archiwach państwowych, wydanych w formie przewodnika (*Balcanica. Guide to the Polish Archives Relative to the History of the Balkan Countries*, praca zbiorowa, red. T. Walichnowski, Warszawa 1979). Jedną z jej ostatnich publikacji była edycja bibliograficzna czasopisma „Archeion”: *Archeion. Bibliografia zawartości tomów I–C. Dodatek do tomu C* (Warszawa 2000). Publikowała również na łamach „Archeionu” i „Archiwisty”. Poza artykułami z zakresu bibliografii i metodyki opracowania pomocy archiwalnych, podejmowała częstokroć tematykę kronikarską i sprawozdawczą. Systematycznie publikowała wykazy prac ogłoszonych drukiem przez pracowników archiwów państwowych i referatów wygłoszonych na zebraniach naukowych w archiwach państwowych. Dla potrzeb archiwów państwowych przygotowała w formie powielanej zestawienia bibliograficzne dotyczące archiwistyki.

Angażowała się w działalność stowarzyszeń i towarzystw naukowych. Od 1951 r. była członkinią Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, a od 1953 r. – Ligi Kobiet Polskich. W 1954 r. wstąpiła do Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie. Od 1964 r. włączyła się w działalność Stowarzyszenia Archiwali-

stów Polskich Oddział w Warszawie; w ramach stowarzyszenia została członkiem kolegium redakcyjnego czasopisma „Archiwista”.

Była kilkakrotnie nagradzana za osiągnięcia zawodowe. Dwa razy otrzymała Krzyż Zasługi: Srebrny w 1973 r. oraz Złoty w 1978 r. W 1977 r. została wyróżniona odznaką „Zasłużony Działacz Kultury”, w 1978 r. – odznaką „Za zasługi dla Archiwistyki”, w 1984 r. – Medalem 40-lecia Polski Ludowej.

W grudniu 1953 r. zawarła związek małżeński z Józefem Piechotą. Małżonkowie mieszkali w Warszawie, doczekali się dwojga dzieci: Małgorzaty i Wojciecha. Została pochowana na Cmentarzu Północnym w Warszawie.

Źródła

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Archiwum Zakładowe, Akta osobowe Regina Piechota, sygn. 215/11.

Bibliografia

- Kwiatkowska W., *Dorobek polskiej archiwistyki w zakresie metodyki opracowania zasobu archiwalnego*, Warszawa 2014, s. 173–174.
- Piechota R., „Trzeci Tydzień Archiwów Państwowych”, „Archeion” 1969, t. 52, s. 152–158.
- Piechota R., *Wykaz prac ogłoszonych drukiem przez pracowników Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i przez pracowników archiwów państwowych w r. 1970*, „Archeion” 1972, t. 57, s. 210–219.
- Piechota R., *Wykaz prac ogłoszonych drukiem przez pracowników Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i przez pracowników archiwów państwowych w roku 1971*, „Archeion” 1973, t. 59, s. 282–293.
- Piechota R., *Czwarty „Tydzień Archiwów”*, „Archeion” 1974, t. 60, s. 397–398.
- Piechota R., *Wykaz prac ogłoszonych drukiem przez pracowników Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i archiwów państwowych w r. 1972*, „Archeion” 1974, t. 60, s. 378–398.
- Piechota R., *Zespół naukowo-badawczy „Informatyka i Archiwa”*, „Archeion” 1974, t. 60, s. 389–391.
- Piechota R., *Czwarty „Tydzień Archiwów” (9–15 maja 1973 r.)*, „Archeion” 1974, t. 61, s. 305–311.
- Piechota R., *Wykaz prac ogłoszonych drukiem przez pracowników Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i przez pracowników archiwów państwowych w roku 1973*, „Archeion” 1975, t. 62, s. 291–303.
- Piechota R., *Pomoc archiwalne – stan obecny i perspektywy*, „Archeion” 1979, t. 67, s. 53–71.
- Piechota R., *Archiwalne informatory i katalogi tematyczne*, „Archeion” 1983, t. 75, s. 189–201.

Konrad Szuba
(Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych)